

5. Waarschijnlijk prikkelt het zien van geschikte pleegouders bouwend aan hun nest, de koekoek tot voortplanting.

6. De koekoek bezocht een nest nooit, voordat er ten minste één ei van de eigen vogels in aanwezig was.

7. Nadat zij eenmaal een nest had uitgekozen bracht ze er haar ei, zelfs al was het nest intusschen verlaten.

8. Voordat zij het ei gaat leggen, zit de koekoek een half tot twee en een half uur lang op een gunstigen uitkijk het nest te verkennen. Wordt ze van die zitplaats verjaagd, dan keert ze er weer terug.

9. Daarna vliegt ze op een zweef- en glijvlucht naar 't nest, zoo noodig met een paar flauwe vleugelslagen.

10. In 19 van de 21 gevallen toefde deze koekoek van 30 tot 90 seconden bij het nest om haar ei te leggen en in 't nest te brengen.

11. Telkens werd één ei van de pleegouders weggenomen en of dadelijk verzvolgen of in den bek weggedragen naar een zitplaats, waar het dan al of niet verzvolgen werd. Resten van dit ei werden nooit gevonden.

12. Na 't leggen van 't ei was de koekoek vroolijk en opgewekt en gakkerde op de manier van een kip in hetzelfde geval.

13. Zij legt haar ei zelden of nooit vóór het eerste ei van de pleegouders, daarna onverschillig hoeveel er in zijn, zelfs al zijn ze een poosje bebroed.

14. Deze koekoek legde nooit meer dan één ei in een nest.

15. Deze koekoek legde haar eieren in den namiddag, (de pleegouders zooals trouwens bijna alle vogels, in den morgen).

16. Het mannetje bemoeide zich niet met de zaak.

17. Het gedrag der pleegouders liep zeer uiteen, sommigen protesteerden, andere schenen de koekoek goed gezind of waren onverschillig.

Dit zijn werkelijk heel mooie resultaten. Natuurlijk heeft Chance al die waarnemingen niet alleen kunnen klaarspelen; hij heeft een stuk of tien helpers gehad. Nu zullen we, als straks de koekoek terug komt in den namiddag vooral eens letten op wat hij uitvoert. En ik hoop, dat Chance evenveel geluk moge hebben met het uitwerken van de heele levensgeschiedenis van den raadselachtigen vogel.

JAC. P. TH.

IETS OVER HET STICHTEN VAN EEN MIERENKOLONIE IN EEN GLASNEST.

DEN 8sten Mei 1920 werden door mij 1 Koningin en 10 werksters van de Roode Boschmier in een glasnest gedaan, waar zij zich weldra geheel in thuis gevoelden. De koningin begon dan ook eieren te leggen, die door de arbeidsters zorgvuldig verpleegd werden. Den 20sten Mei wierp ik 4 mann. en vrouw. poppen (*Lasius niger*) in het nest, die den volgenden dag opgenomen waren. Den 1sten Juni werd ik verrast door 3 mannetjes en 1 Koningin van *Lasius niger*. Zij waren allen gevleugeld. De mannetjes echter zouden het niet lang maken, 2 dagen later waren zij doodgebeten. De zwarte Koningin echter hielp trouw aan het huishouden mee, en belikte de eieren, alsof zij zelf een roode was. Doch wat mij verwonderde was, dat zij haar vleugels behield. Intusschen was de mierenhuishouding steeds toegenomen en vooral was zij versterkt door ongeveer 20 arbeidsterspoppen, die weldra uitkwamen. Doch lang zou het samenzijn niet duren. Eenige dagen te voren merkte ik reeds, dat er een verhuizing komen zou. De arbeidsters liepen onrustig

IETS OVER HET STICHTEN VAN EEN MIERENKOLONIE ENZ. 25

heen en weer en versleepten de larven en poppen van de eene kamer in de andere. En zie, den 12en Juni trok de Zwarte Lasius Koningin met vijf roode jonge arbeidsters uit het nest en vestigde zich in het bijnest. Daar zij natuurlijk geen broed hadden, gaf ik hun wat Lasius broed, dat zij gretig aannamen. Alles verliep nu rustig tot 2 Juli, toen ik bemerkte, dat de Lasius koningin zelf eieren legde en de arbeidsters het zwarte (gegeven) broed naar de roode mieren droegen. Nu had ik dus 2 kolonies: één met een roode Koningin met zwarte en roode arbeidsters en één met een zwarte Koningin met roode arbeidsters met zwart broed. De Lasius Koningin moest dus toch bevrucht zijn, terwijl zij nooit gelegenheid gehad had, om op de bruiloftsvlucht te gaan. Zij moest dus in het nest bevrucht zijn, wat, (voor zoover mij bekend) nog nooit werd waargenomen. Ook verloor de koningin nu haar vleugels, die zij zelf zonder moeite aftrok. Verder bleven de koloniën rustig en tegen September trokken zij weer bij elkaar. Zoo ging ik dus met 2 gemengde koloniën den winter in. Nogmaals kregen ze er broed bij n.l. wat larven van de gele weidemier. Begin Januari ontwaakte de kolonie weer, wat met iets zeer merkwaardigs gepaard ging. Op 4 Januari kwamen de eerste mieren voor den dag. Om hun komst wat te bespoedigen, verwarmde ik het vertrek, waarin ze staan. En weldra verschenen ook de Koninginnen. Zij betrokken elk een afzonderlijk gedeelte van het nest. Doch nu was de kolonie niet langer meer gemengd, maar streng gescheiden in zwarte en rooden. Dit was zeer merkwaardig, want het is toch niet aan te nemen, dat mieren zoo'n duidelijk gezichtsvermogen voor kleur bezitten. Doch hoe het zij, de roode Koningin werd belikt door roode arbeidsters, de zwarte door zwarte arbeidsters. Alleen waren er overwinterde larven, maar geen poppen. Het is nu de vraag, of uit deze larven in de beide koloniën zwarte of roode werksters zullen komen en hoe de verpleegsters zich tegenover hen zullen gedragen. De gele weidemieren waren echter spoorloos verdwenen. Eerst na 8 dagen werd ik hen gewaar . . . in het voornest. Hier hadden zij wat larven verzameld en belikten deze ijverig. Ook zij hebben zich dus gescheiden, hoewel er onder hen wel een enkele roode boschmier, die nog niet op kleur is, schuilt. Eerst was ik besloten hen maar weg te doen, daar het voornest voor waarnemingen totaal ongeschikt is. Maar de weidemieren hebben echter nu zooveel gangen langs het glas gemaakt, dat ik ze even goed kan zien, als wanneer ze in het hoofdnest zaten.

Hiermede ben ik aan het eind van mijne waarnemingen gekomen en ik hoop later eens mede te kunnen deelen, wat ik in 1921 meegemaakt heb. Voor hen die graag willen weten hoe een kunstnest aan te leggen, kan ik het boekje door H. Schmitz: „De Nederlandsche Mieren en haar gasten” warm aanbevelen.

W. K. HIRSCHFELD,
leerling aan de ze H.B.S. met 5-j.c.,
Haarlem.

EEN PAAR PROEVEN MET MEEZEN.

DE April-aflevering van den vier-en-twintigsten jaargang van „De Levende Natuur” bevatte een artikel over de resultaten der nestkastproeven te Schellinkhout in 1919. De proeven werden in het afgelopen jaar voortgezet, terwijl men in 1920 ook in het naburige Wijdenes den vogelstand in cultuur trachtte te brengen en ik daar eveneens een honderdtal kastjes onder mijn berusting kreeg. De uitkomsten van beide dorpen, die overigens zeer belangwekkend zijn, meen ik hier te moeten verzwijgen, om me te beperken tot het weergeven van een paar proeven met meezen, waartoe me de nestkastcontrole in de gelegenheid stelde.